

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა № 49

22.04.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ცაგერის მუნიციპალიტეტში ერთჯაჭვა 220 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ლაჯანური-ლაჯანურ ჰესი“-ს პროექტი

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“ (ქ. თბილისი ბარათაშვილის ქ. №2)

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ცაგერის მუნიციპალიტეტი

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 12.02.2018

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ წარმოდგენილია „220 კვ ძაბვის ერთჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტი“. პროექტით გათვალისწინებულია ლაჯანურჰესის მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგიის, სახელმწიფო ელექტროსისტემაში ჩართვა. (ამჟამად ლაჯანურის ჰესიდან გამომუშავებული ელექტროენერგიის გამოტანა ხდება 220 კვ ძაბვის ეგხ „დერჩის“ მეშვეობით, რომელიც უკავშირდება წყალტუბოს ქვესადგურს).

საპროექტო ახალი ორჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზი, ლაჯანურის ჰესის ნაცვლად დაუკავშირდება ახალ საპროექტო ქვესადგურ „ლაჯანური 500“. გამომდინარე აღნიშნულიდან დაგეგმილია ლაჯანურ ჰესის დაკავშირება საპროექტო ქვესადგურთან „ლაჯანურ 500“. საპროექტო ეგხ-ის სიგრძედ გათვალისწინებულია დაახლოებით 4 კმ.

დაგეგმილი საქმიანობა განხორციელდება ცაგერის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ზოგიშის და სოფ. ალპანას მიმდებარე ტერიტორიაზე. ეგხ-ს საწყისი მონაკვეთი განთავსდება არსებული ეგხ-ის დერჩის დერეფანში, გათვალისწინებულია არსებული ანძების დემონტაჟი, რის შემდეგაც მოეწყობა ახალი ანძები. დერეფნის დანარჩენ ნაწილზე ელექტროგადამცემი ხაზი განთავსდება ახალ ტერიტორიებზე. საპროექტო ეგხ იწყება სოფ. ალპანაში არსებული ლაჯანური ჰესის 220 კვ ძაბვის ქვესადგურიდან და გადაკვეთს მდ. რიონს, რის შემდეგაც გადადის მარცხენა სანაპიროს მაღალ ნიშნულებზე და გაივლის სოფ. ზოგიშის ჩრდილო-დასავლეთის მხარეს. ამ მონაკვეთზე უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს ეგხ-ს ხაზიდან დაახლოებით 40 მეტრში.

საპროექტო ეგხ განთავსდება არსებული ეგხ „დერჩი“-ს დერეფანში. ეგხ-ის დერეფანში ხვდება სამოვრები და სასოფლო-სამეურნეო სავარგულები.

სოფ. ზოგიშის შემდეგ ეგხ-ის დერეფანი ეშვება მდ. რიონის მარცხენა ნაპირისაკენ, გადაკვეთს მდინარეს და კლდოვანი ფერდობის გავლით უკავშირდება ქვესადგურ „ლაჯანური 500“-ს.

ლაჯანური ჰესის ტერიტორიაზე დაგეგმილია 8 საყრდენი ანძის მოწყობა. N1 საყრდენი არსებული ანძა, რეკონსტრუქციის შემდეგ განთავსდება დაახლოებით X-323349 Y-4714643 კოორდინატზე, მდ. რიონის მარჯვენა სანაპიროზე. N2 ანძა განთავსდება დაახლოებით X - 323147 Y- 4714261 კოორდინატზე. N3 საყრდენი ანძა განთავსდება სოფ. ზოგიშის სიახლოვეს, უახლოესი საცხოვრებელი სახლიდან დაახლოებით 70 მ-ში, X-322677 Y- 4713850 კოორდინატზე. აქ აღსანიშნავია, რომ N 3 საყრდენი ანძიდან N5 ანძის ჩათვლით, ხაზი გადის სოფელ ზოგიშის სიახლოვეს მის ჩრდილო ნაწილში, ამ მონაკვეთიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი გვხვდება დაახლოებით 65 მ-ში.

N 5 საყრდენი ანძის შემდეგ ხაზი გადადის ჩრდილოეთით, ეროვნული სატყეო სააგენტოს კუთვნილ ტერიტორიებზე, N6 საყრდენი ანძა განთავსდება დაახლოებით X-321865 Y-4713368 კოორდინატზე.

N6 და N7 საყრდენი ანძების განთავსება მოხდება მდელი ტერიტორიაზე, სადაც წარმოდგენილია მხოლოდ ბუჩქნარი მცენარეულობა. N8 საყრდენი ანძა, განთავსდება დაახლოებით X-320816 Y-4713812 კოორდინატზე. N7 და N8 საყრდენამდე ტერიტორიაზე გვხვდება ხშირი ტყის მასივი, თუმცა აღსანიშნავია, რომ ეს მონაკვეთი ემთხვევა ახალ „წყალტუბო-ნამახვანი-ტვიში-ლაჯანური“-ს 220 კვ-იან ეგხ-ეს დერეფანს, კერძოდ გადის მის პარალელურად საშუალოდ 60 მ-ით.

N8 საყრდენი ანძიდან ხაზი გადადის მდ. რიონის მარჯვენა სანაპიროზე და ქუთაისი - ალპანა-მამისონის საავტომობილო გზის გადაკვეთის შემდეგ, ხაზი შედის ქვესადგურ ლაჯანური 500 ის ტერიტორიაზე, დაახლოებით X-320547 Y-4714226 სადაც, დამონტაჟდება 3 საყრდენი ანძა. ამ მონაკვეთზე საპროექტო დერეფანში მცენარეული საფარი პრაქტიკულად არ არსებობს.

საპროექტო ეგხ-ის ძირითადი ტექნიკური პარამეტრებია: ძაბვის საფეხური 220 კვ, ჯაჭვების რაოდენობა 1, გამტარების რაოდენობა თითო ფაზისთვის გათვალისწინებულია 1 ცალი, სიგრძე 4კმ.

საკაბელო ეგხ-ების მშენებლობა არ მოითხოვს ფართო დერეფანს, შესაბამისად ნაკლებია გარემოზე (ბიომრავალფეროვნება, ნიადაგი და სხვ.) ზემოქმედების რისკები. ექსპლუატაციის ფაზაზე ვიზუალურ-ლანდშაფტური ზემოქმედების რისკები დაბალია.

საპროექტო ტერიტორიასთან ყველაზე ახლოს არსებულ ზედაპირულ წყლის ობიექტს წარმოადგენს მდ. რიონი, რომლის გადაკვეთა მოხდება ორ წერტილში ლაჯანური ჰესის მიმდებარედ და ქ/ს „ლაჯანური 500“-ს სიახლოვეს. საპროექტო ანძები მდინარის სანაპიროდან დაშორებული იქნება დიდი მანძილებით და წყლის ხარისხზე ან წყლის ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების რისკები პრაქტიკულად არ არსებობს.

საპროექტო ეგხ-ის ტრასის 2 კმ-იანი მონაკვეთი ლაჯანური ჰესიდან მოეწყობა „დერჩი“-ს ეგხ-ის საყრდენების ადგილზე და დანარჩენი 2 კმ-ზე მოსაწყობი 7 საყრდენის დერეფანი კი ემთხვევა „წყალტუბო-ნამახვანი-ტვიში-ლაჯანური“ ეგხ-ის დერეფანს, შესაბამისად ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება არ იქნება მაღალი.

სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით ინფორმაცია გამოქვეყნებული იყო სამინისტროს ვებგვერდზე, ცაგერის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საჯარო განხილვა ჩატარდა 2019 წლის 11 მარტს, სოფ. ალპანას კულტურის სახლის შენობაში. განხილვას ესწრებოდნენ გარემოს დაცვისა და მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, საქმიანობის განმახორციელებელი, მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანოს წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით დამსწრეთა მხრიდან მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა. ასევე, არ წარმოდგენილა წერილობითი შენიშვნები წარმოების პროცესში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი. ასევე გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევის შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
 - გზშ ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში (მათ შორის, კონსულტანტის მიერ);
 - გზშ ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - პროექტის აღწერა და სქემა;
 - ეგზ-ს ინფრასტრუქტურული ობიექტების და ტექნოლოგიური მოწყობილობების აღწერა;
 - ეგზ-ს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: ტექნოლოგიური ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
 - ეგზ-ს განთავსების ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
 - დაზუსტებული მონაცემები დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიაზე კერძო მესაკუთრეების შესახებ;
 - ეგზ-ს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- 4.1 **სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების შესახებ ინფორმაცია კერძოდ:**
 - მისასვლელი გზების საჭიროებისა და აღნიშნული გზების მშენებლობასთან დაკავშირებული საკითხები;

- მცენარეული საფარის და ნიადაგის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა დასაქმებულთა შორის ადგილობრივების წილი;
- მშენებლობაში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- სად იგეგმება ეგხ-ს ანძის საძირკვლის მოწყობისას, ფუჭი ქანების (სანაყაროების) დროებითი და საბოლოო განთავსება, მათი ადგილმდებარეობის კოორდინატები, მოცულობა და შესაბამისი საპროექტო დოკუმენტაცია;
- სამშენებლო მოედნის და სამშენებლო ბანაკის, ასევე მასალის დასაწყობების მოედნების აღწერა;

4.2 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საპროექტო დერეფნის საინჟინრო-გეოლოგიური რუკა, საინჟინრო-გეოლოგიური ჭრილები;
- საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები (მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის არეალში არსებული საშიში გეოლოგიური პროცესების აღწერა);
- საპროექტო დერეფანში ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. მათ შორის ყურადღება უნდა გამახვილდეს საპროექტო დერეფანში საშიში გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერი, ეროზია) განვითარების თვალსაზრისით რთული უბნების ადგილმდებარეობებსა და აღწერაზე. მოცემული უნდა იყოს გასატარებელი პრევენციული ღონისძიებები;
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;
- გრუნტის წყლების ნიშნულის შესახებ ინფორმაცია, საინჟინრო გეოლოგიურ კვლევაზე დაფუძნებული;
- მშენებლობის ეტაპზე შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ემისიები სამშენებლო ნედლეულისა გამოყენებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში და სხვა;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება მშენებლობის/ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ეგხ-ს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, საშიში გეოდინამიკური პროცესების განვითარების შესაძლებლობა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ელექტრომაგნიტური გამოსხივება, შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება ეგხ-ს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, შეფასება,
- ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება, საბინადრო ადგილებზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის სახეობებზე) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკების და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების აღწერა;
- ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედება მოსახლეობაზე და სოციალურ გარემოზე;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- ეგხ-ს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით);

ვინაიდან ეგხ-ს ტრასის 1446 გრძივი მეტრი მდებარეობს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ ტყის ფონდში(ცაგერის სატყეო უბნის ტვიშის სატყეოში) შესაბამისად აუცილებელია საქმიანობის შეთანხმება ტყის ფონდის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაციის სამინისტროში წარმოდგენა.

გზშ-ის ანგარიშში საჭირო იქნება ზუსტად აისახოს იმ მესაკუთრეების მიწის ნაკვეთების რაოდენობა, რომლებიც დაექვემდებარებიან ეკონომიკურ განსახლებას, ასევე განსახლებასთან დაკავშირებული საკითხის თაობაზე დეტალური მონაცემები.

მნიშვნელოვანია წარმოდგენილი იყოს დეტალური ინფორმაცია პროექტის ზემოქმედების ზონაში იქტოფაუნაზე ზემოქმედების შესახებ.

საპროექტო ტერიტორიაზე აუცილებელია არქიტექტურული და არქეოლოგიური ძეგლების გამოვლენისა და დაცვის მიზნით ჩატარდეს დაზვერვითი, ვიზუალური კვლევა. კომპანიამ სამუშაოები განახორციელოს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოსთან შეთანხმებით. კვლევების ანგარიშები წარმოდგენილი უნდა იყოს სააგენტოში შესაბამისი დასკვნების მოსამზადებლად.

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ მიერ წარმოდგენილ, „ცაგერის მუნიციპალიტეტში ერთჯაჭვა 220 კვ ძაბვის საჭაერო ელექტროგადამცემი ხაზის „ლაჯანური-ლაჯანურ ჰესის“ მშენებლობა ექსპლუატაციის პროექტზე“ სავალდებულოა გზმ-ს ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.